

DISPUTATIO POLITICA
PRIMA,
DE
**NATURA ET
CONSTITUTIONE
POLITICES IN GE-
NERE.**

Quam
Dirigente Jehovah,
In Regia Academia Dorpatensi ad Embeccam
Exhibet

M. JOHANNES ERICI

Stregnenſis Svecus,

Respondente

PETRO TROTONIO,

Smoland.

Ad diem 4. Aprilis in Auditorio majori,
horis usitatis.

DORPATI LIVONORUM, Typis Acad.
Anno M. DC. XL.

A50798

ILLVSTRIBVS ET GENEROSISSIMIS
DOMINIS,

DN. CHRISTI ERNO | Born / L. Baronibus
DN. BENEDICTO |
in Alminne / Dominis in Wicthhus & Eckel-
nora / &c. Dominis suis Gratiolis;

Nec non

Nobiliss. Consultiss. multo rerum usu & experientiâ Prudentiss. Re-
verendis, Præstantiss. & Humaniss. Dominis,

Dn. ENGELBERTO de Mengden / S. S. Regiæ Maj. Svec.
per Livoniam Commissario;

Dn. PETRO LARSSON / Cancelliæ Regiæ, quæ Dorpati
est in Livonia, Secretario;

Dn. JOACHIMO GERLACHIO, Reipub. Dorpaten-
sis Secretario; nec non Regij, supremi Judicij
Advocato;

Dn. WILHELMO Niemeyer / per Livoniam Apologistæ;

Dn. MAGNO ANDRÆ LALLERO, Ecclesiæ Chri-
stianæ, quæ in Wando colligitur, Pastori;

Dn. JOHANNI GKEEL / Proto-synedrij Secretario;

Dn. suis Meccenatibus, Promotoribus & Fautoribus
submissè, reverenter & officiosè colendis,

Hoc exercitium Academicum in debita observantia
& Honoris arrham inscribit, dat & consecrat,

Petrus Trottonius Resp.

DISPUTATIO PRIMA,
DE
NATVRA ET CONSTITUTIONE
POLITICÆ.

THESIS 1.

Ine Politicâ nulla Respublica, nulla hominum so-
cietas benè constitui ac conservari potest inquit Al-
sted. Syst. Pol. 2. c. 1.

2. Politica enim homines ab agresti vitâ pri-
mitus abduxit, & in unum locum congregavit, ac
ut honestam, justam, tranquillamq; vitam inter
se agerent, leges civiles condidit, ac judicia instituit.
3. Et Nazianz. ait, mihi videtur esse ars artium & disciplinæ
disciplinarum hominem regere.

4. Politica disciplina Architectonica dicitur Aristoteli 1. Eth.
Nic. 6. 2. ceterisq; omnibus antecellere ac præscribere quatenus &
quomodo in Republicâ sint excolendæ.

5. Ex quibus liquidum evadit politicæ magnam esse dignita-
tem, præsertim cum non solum privatum respiciat commodum,
sed publicum & omnium civium, quod est ἐν τῷ εὐ καὶ καλῶς ζῆν.
Hujus igitur nobilissimæ disciplinæ naturam sub disputationis in-
cudem jam revocare est animus, ut, ita ejus generali constitutio-
ne perspectâ atq; cognitâ diligentius & facilius in ejusdem præce-
pta inquirere, ac secundum illa agentes, summam felicitatem as-
sequi possimus.

6. Ut autem ordine procedamus, quatuor jam nobis con-
sideranda venient, Definitio, Subjectum, Cause & Methodus.

7. Definitio hæc ut in alijs scientijs occurrit duplex, Nomina-
lis & Realis.

8. Nominalis in se tria continet 1. Etymologiam vocis Politicæ
A 2

quæ potest esse 1. *immediata*, quod Politica descendat ἀπὸ τῆς πολί-
της à Cive, vel ἀπὸ τῆς πολιτείας à Repub. hujus disciplina sine
interno; quia certum regimen in civitatem, quæ à Civ. plerumq;
Respublica nominatur, introducit. Hinc etiam dicuntur πολιτικῶν
καὶ πράξεις Civiles actiones: item οἱ πολῖται homines, qui in
Reipub. administratione rectè versantur, aut hanc civili scientiâ præ-
diti sunt, ut loquitur *Gel. in quæst. Pol.*

9. 2. *Mediata* ἀπὸ τῆς πόλεως à Civitate, primario subjecto
tractationis, quando tradit præcepta, quomodo civitas legibus ho-
mestis regenda, ordinanda & conjungenda sit.

10. II. Homonymiam, quæ ostendit vocem Politices accipi
ad (a) *improprie & abusive*, quomodo hoc tempore à vulgo Politi-
ci dicuntur illi, qui in conversatione cum alijs possunt se accom-
dare locis, temporibus & personis, quib; amicè, & decorè cum ho-
minibus versantur. Qui quidem laudand; cum neminem of-
fendant, aut molesti sint, sed potius grati & jucundi omnibus: in-
terim non Politici, sed potius Politi nominandi sunt, de quibus
nulla præcepta in disciplinâ Politicâ traduntur. *Reckerm. Syst. Pol. l. c. 3.*

11. [b] *Proprie*, & ita ab Aristotele & Platone vicissim dupli-
citer usurpatur 1. *Latè καὶ ἐξοχῶν* pro totâ Philosophiâ Practicâ
accipitur, quæ omnes omnium actiones in civitate gubernat, sicut
eam accipit Arist. 1. *Ethic. c. 2.* dum eam δεξιπλοικῶν καὶ κυριωτέρῃ
appellat. Item lib. 1. *M. M. c. 1.* Sic Plato in Dialogo Politico in hac signi-
ficatione definit Politicam, quod sit *scientia quæ omnes actiones gubernat,
& curam gerit legum, omniumq; eorum quæ ad civitatem pertinent.*

12. 2. *Strictè* pro eâ Philosophiâ Practicâ parte, quæ ab Ethicâ
& Oeconomica est contradistincta, quæq; tradit rationem admi-
nistrandæ Reipub. civilem societatem benè conformat, leges præ-
scribit, ac conatur bonum efficere civem Arist. 1. *Oecon. c. 1.* quæ si-
gnificatio est hujus loci.

13. III. *Synonymiam*, Politica alio nomine vocatur *Prudentia*,
prout prudentes dicuntur, qui multarum rerum Politicarum usq;
præstant.

14. Dicitur item *Doctrina civilis*, πολιτικὴ πρᾶγματεια, *Civilis*
tractatio; item ἡ τῆς πολιτικῆς τέχνης βασιλικὴ Regia, sc. δυνάμεις
per excellentiam à statu Regio: item ἡ τῆς πολιτικῆς δυνάμεις.

15. De

15. *Definitio Realis* ex lib. 6. *Ethic. Nic.* habetur, quod *Politica sit*
Prudentia Reipub. in civitate benè constituendi, constitutamq; conservandi ad
beatitudinē civilis consecutionem.

16. *Cicero lib. 1. de Nat. Deorum* inquit, *Politica est Prudentia rectè*
administrandi Remp. ut homines in eâ rectè beateq; vivere possint.

17. *Definitio in Genus & Differentiam* si resolvatur, Genus erit
Prudentia, prout ex autoritatibus modo citatis liquet.

18. Potest idem etiam ratione triplici probari, & 1. quidem à
definitione prudentiæ, quæ 6. *Ethic. Nic. c. 5.* proponitur, quod *pra-*
udentia sit habitus, cum rectè ratione consultandi & agendi ea quæ homini per
universam vitam sunt bona vel mala. 2. à Prudentis munere seu offi-
cio, quod Plato esse dicit sibi ipsi, *Reipub. & Civitati, in quâ qui vivit,*
posse benè consulere. Hinc Cic. 1. *offic.* ait actionem prudentiæ maxi-
mè cerni in hominum commodis tuendis. 3. à sufficienti habitu-
um intellectualium enumeratione. Nam Politica neq; est Sapien-
tia, neq; Intelligentia, neq; Scientia, cum hi sint habitus contem-
plativi, circa res necessarias occupari; Politica verò est habitus
practicus, non quidem effectivus ut ars, sed activus ut prudentia.

19. Est autem Prudentia hæc tanquam Domina omnium, diri-
gens, determinans & eligens media, per quæ finis in subjectum in-
troducti potest: Est dux & moderatrix vitæ civilis, omniumq;
actionum, quæ ad eam ritè ineundam & peragendam requirun-
tur: Leges instituit, ut his tanquam aureis frænis homines in gy-
rum rectæ rationis ducantur, & suavissimo illi disciplinæ subji-
ciantur.

20. Absit jam ut cum ijs faciamus, qui in fraudibus, dolo,
rechneris, simulatione, dissimulatione omne punctum Prudentiæ
positum esse volunt.

21. Dicit enim Arist. 6. *Ethic. Nic.* veram prudentiam Politicam
nihil aliud esse, quam virtutum Ethicarum in conversatione civili
usum & praxin: Eundemq; verum esse Politicum, qui sit vir bo-
nus atq; in Repub. optimus. Unde rectè dicit Comicus, *Pruden-*
tiâ ad malitiam non abutitor.

22. Hinc Arist. 6. *Eth. c. 4* prudentiæ tanquam socias adjun-
git, non dolos, non fraudes, sed 1. εὐβουλία, 2. σύνεσις, 3. γνώμη.

▲ 3

Neq;

^{inde}
Neq; enim facienda sunt mala ut eveniant bona. Legatur quoq;
Keckerm. lib. 1. Syst. Pol. c. 3. p. 103.

23. Differentia sumitur 1. ab *Objecto*, quæ est civitas, ut rectè
statuit *Thomas Aquin. Johan. Casus in Sphæra Civitatis lib. 1. c. ult.*

24. 2. Sumitur differentia à *sine* Politices, eoq; duplici [a]
Interno, quæ est Respub. benè constituta, uti patet ex lib. 1. Pol. *Arist.*
c. 2. lib. 3. c. 6. lib. 4. c. 4. & Rempub. constitutam benè administrare,
ita ut ipsa civitas beata sit, & omnis in eâ populus, prout *Cic. 2.*
de legib. inquit, Salus populi summa lex esto. Confer *Keckerm. in præco-*
gnitis Politicis p. 22.

25. (3) *Externo*, quæ est *ευδαιμονία πολιτική* felicitas ci-
vilis quæ vult administrari & conservari Rempubl. ut cives pos-
sint inter se tranquillè, amicè, h. e. benè beateq; vivere *Gol. in*
quæst. Pol.

26. Subjectum Politicæ est triplex, *Inhæssionis*, *tractationis* seu
Eplicationis & Operationis.

27. Namq; Politica accidens est, hinc requirit subjectum.
Inhæssionis, cui nempe inhæreat. Præterea cum certa quadam
sit disciplina, habebit subjectum tractationis, quod in eâ princi-
paliter tractetur. Tandem est cum additamento disciplina præ-
ctica, unde suo jure postulat subjectum operationis.

28. Sic *Subjectum inhæssionis* est mens humana, quæ per normas
Politicas dirigitur ad boni civilis actionem.

29. Aliàs si magis perspicuè loqui voluerimus, dicimus præ-
cepta Politica informare intellectum *prinò*, id est, imbuunt illum
cognitione rerum Politicarum: voluntatem verò informant *primariò*, h. e. pariunt affectum, quo duce bonum Politicum procur-
ratur. Atq; hæc dicitur cognitio affectiva, quæ reddit Politicum
pragmaticum. Huic opponitur cognitio nuda, quæ reddit politi-
cum planè Theoreticum. *Alisted. pol. c. 2.*

30. *Subjectum Eplicationis* est imperium & subjectio, seu mo-
dus imperandi & parendi. Est siquidem Respub. Regis & gregis
vinculo legis colligata, & ad publicum bonum disposita unio.

31. *Subjectum Operationis* seu *Objectum* est Civitas, seu soci-
etas civilis. Nam civitatem ubiq; habuit Philosophus pro ob-
jecto Rerum publicarum, & per consequens totius politicæ. 1. *Or-*
ison. c. 1.

32. Civitas quoq; latissimè omnium in hæc scientiâ diffun-
ditur, quia proprietates de illâ, ut de subjecto suo demonstrantur.
Omnia quæ in hæc scientia tractantur, ad eam solam reducuntur.
Idem enim constituit materiam disciplinæ practicæ, cui ultimus fi-
nis inducitur. Namq; ut in medicinâ est corpus humanum à mor-
bis liberandum in quantum sanari potest. In Ethicâ est animus
hominis, qui virtutis actione perficitur: sic in Politicâ est Civitas,
circa quam gubernandam & administrandam tota versatur.

33. Causæ Politices sunt duplices, *Externæ & Internæ*.

34. *Externæ* sunt *Efficiens & Finis*.

35. *Efficiens* duplex, *Universalis vel Particularis*.

36. Universalis est Deus ter Opt. Max. Deus enim est poli-
tices author, cum *ratione Originis*, dum dat Reges, transfert & stabi-
lit regna, tanquam unicus Dominus & Monarcha absolutissimus:
cum *ratione authoritatis*, quia Deus armat rectores populi Majestate.

37. Causa particularis politicæ est vel *Principalis* vel *minus*
principalis.

38. Principalis causa sunt homines Politici, prout com-
mendatur Moyses autoritate pollentissimus, Minoës Cretensis, Ly-
curgus Lacædæmoniorum Legumlatores, Socrates, Plato, Ari-
stoteles, & alij, qui politica præcepta scripserunt.

39. Minus principalis causa politices similiter duplex, *impul-*
siva & quasi instrumentalis.

40. Impulsiva est ratio hominis eum impellens ad societa-
tem civilem; prout *Arist. 1. Pol. 2. & 3. Pol. 4.* hominem vocat natu-
râ animal politicum, quod conversatione gaudeat: Ac eum, qui
extra societatem vivit, dicit aut deteriorem esse, aut meliorem
esse homine, ut sit vel Deus, vel Bestia.

41. Hic per transgressionem quasi lubet exponere proximam
& primariam congregationis humanæ seu civilis societatis causam,
quam in ipsius naturæ instinctu & propensione consistere affir-
mat *Arist. 3. Pol. 4.*

42. Quoniam homo duce ipsâ naturâ animal magis ad civi-
lem congregationem aptum, quam ullum aliud animal eorum, quæ
simul vivunt & pascuntur, veluti sunt apes, formicæ, grues, co-
lumbæ & similia animalia, quæ propterea à Græcis *αγέλαία* no-
minan-

minantur nam ut Cic. lib. 2. de finib. loquitur, congregatione cæcum quodammodo civitatis imitantur.

43. Idem à sermone, qui homini à naturâ datus est, apparet. Si enim natura ordinasset, ut solitariè quis viveret, ei sanè super-
vacaneus esset sermo. Natura autem nihil facit frustra.

44. Ipsa quoq; indigentia seu expedientia ratio idem dictitat. Ita videmus urbem esse conditam, ut esset præsidium & arx ad-
versus omnis generis injurias. Et hoc est quod Politici dicunt, utilitatis in hominum cætib; & adjuvandis & conservandis, ma-
gnam esse vim, adeò quidem, ut illâ sublatâ, aut non fieri, aut
certè non diu perdurari possit Politia.

45. Multiplex etiam vitæ communis miseria hoc ipsum ostendit: prout hanc rationem quotidiana experientia, ut & tota hominis ætas roborat ac confirmat. Quâ de re Alth. c. 1. sua Pol. pul-
crè ita loquitur: Quando nascitur homo, omni auxilio est destitutus, nudus
& inermis quasi ex naufragio in hujus vitæ erumnas ejicitur, vitam miserri-
mam à fletu & lachrimis auspicatur, omnis consilij & auxilij inops, sibi sub-
venire nequit, nisi alio interveniente & juvante. Quin nec in adultâ ætate
omnia necessaria vitæ subsidia suâ solùm industriâ, suiq; viribus potest parare.
Nemo enim hominum sibi sufficit ad benè vivendum, sed usu & ministerio ali-
orum omnes indigent.

46. In his tamen omnibus separanda est causa principalis à
secundariâ, accidentalis à causâ per se, posterior à priori. Quod
in hoc negotio eleganter explicat Cic. lib. 2. offic. circa finem. Etsi du-
ce naturâ congregantur homines, tamen spe custodiendarum rerum suarum præ-
sidia urbis querebant. Sicus apes congregantur, non ut favos faci-
ant; sed cum naturâ coeunt, favos faciunt; sic postquam coe-
runt homines duce naturâ, tum demum verterunt studia sua ad
vitæ necessaria comparanda.

47. Hinc Dam. 1. Pol. Christ. 1. 3. has causas congregationis
humanæ, scilicet naturæ ductum & necessitatem sive indigentiam
conjungit. Et Plato lib. 3. de ll. & 2. de Repub. principium politiarum
ad necessitatem refert. Aristoteles verò nullibi docet utilitatis
alicujus intuitu (tanquam causâ proximâ) homines primùm ani-
mum appulisse ad congregationem civilem, quin potius sententi-
am Platonis 4. Pol. 4. rejicit. Et 3. Pol. 6. 4. ait: Cum homo sit animal
civile

civile naturâ, etiamsi nihil aliorum auxilio egeret, nihilominus convictum ex-
peteret. Hinc benè dixit Thomas 4. Pol. 6. 4. Non est civitas gratiâ ipsi-
us vivere absolutè; sed gratiâ ipsius benè vivere.

48. Concludimus itaq; primariò ex intentione & dispositione
naturæ originem politicæ humanæ, non aliunde accersendam esse,
quam abs honestate & instinctu naturæ, quoniam etiamsi absq; ali-
js causis esset, adhuc coeirent homines in societatem, ut ait Arist.
3. Pol. 4.

49. Jam liquet vim & cupiditatem imperandi non esse cau-
sam efficientem societatis civilis, ut nonnulli opinantur, quod pro-
bant exemplo Nimrodi. Verum confundunt illi Politiam seu Rem-
pub. cum imperio quo illa administratur. Nam imperij causa effi-
ciens potest interdum esse vis & cupiditas imperandi. Ita Nimrod
non fuit primus author Reipub. sed fuit primus author imperij ty-
rannici. Ante Nimrodum fuit quidem imperium Politicum, sed
ille coepit supra usitatum morem emergere ac imperium Politicum
seu civile commutavit in despoticon seu herile, quod includit si-
morem servilem, & degenerat in tyrannidem.

50. Non enarrabimus jam aliorum sententias, dum quidam
Eloquentia, Musica beneficio, Miraculorum prodigio, vel casu
quodam fortuito, societates humanas exitisse fingunt: Alij cœli,
aërisq; inclementiâ, vel metu injuriarum, vel alio vitæ solitaria in-
commodo, homines ad congregationem venire putant.

51. Causa quasi instrumentalis Politices potest constitui tri-
plex 1. Multarum rerum experientia, 2. Conversatio cum sapientibus, 3. As-
sidua historiarum lectio.

52. Certè multarum rerum experientia ad politicam consti-
tuendam est instrumentum sumerè necessarium. Illa namq; est
prudentia præcipua causa efficiens, ut loquitur Arist. 6. Eth. Nic. 8.
Quia civilis prudentia, quæ rerum singularium est, non nisi longo
temporis usu comparatur. Hinc fit, ut ij, qui in quotidianâ vitâ,
hominum conversatione, & privatis actionibus benè sunt versati,
possint etiam deindè eò commodius publica administrare nego-
tia, ita ut communis prudentia, quodammodo ex privatâ pruden-
tiâ sit comparanda.

53. Huc refertur non incommodè Apodemica, quæ docet va-
rias Rerumpublicarum imagines oculis subjicere.

54. Causa instrumentalis altera est conversatio cum sapientibus, quâ animos induimus honestos, pravosq; revocamus ad rectum.

55. Namq; à viris bonis, bona discas, à turpibus discantur acta turpia.

56. Ultimò requiritur assidua Historiarum lectio; est enim recte Cic. de Oratore, Historia testis temporum, lux veritatis, nuncia vetustatis, Magistra vitæ. Faciant Historiæ, ut nostras Respublicas in concinnum ordinem redigamus, bonis legibus ornemus, & ruinam ex aliorum exemplis præcaveamus.

57. Causa externa altera est finis, qui vel *universalis* vel *particularis*.

58. Universalis est gloria Dei, quam in omnibus disciplinis præsupponimus.

59. Particularis finis rursus duplex est, *Internus* & *Externus*.

60. Internus non est alius, ut diximus, quam Respub. & quidem ab Aristotele anima civitatis dicitur, quippe sine quâ civium vita constare sibi nequaquam potest.

61. Externus finis est duplex, *Primarius* & *Secundarius*.

62. *Primarius* est *εὐδαιμονία πολλῶν* Summum Bonum Politicum, scilicet non consideratum absolutè & generaliter, prout in Ethicis potissimum definitur, sed cum respectu ad civem, propter quem ista felicitas spectatur.

63. Finem hunc in Politicâ ponit Arist. 7. Pol. tribus primis Cap. in generali felicitate, quem etiam in lib. 1. & 10. Eth. latè explicat: eamq; felicitatem intelligit in definitione civitatis 3. Pol. 6. quam institutam inquit, *Vitæ perfectæ & per se sufficientis gratiâ*. Item 1. Pol. c. 3. *Societas* ait, quæ ex pluribus pagis conficitur, *Civitas* est, quæ quidem totius *sufficientiæ finem* habet. Item 3. Pol. c. 5. Civium, licet ij inter se sint dissimiles, finis est salus communitatis.

64. De hoc fine & scopo Cic. 5. de Repub. ita scribit; ut gubernatori cursus secundus, medico salus, imperatori victoria, sic huic moderatori Reipub. beata civium vita proposita est: ut opibus firma, copijs locuples, gloriâ ampla, virtute honesta sit.

65. Licet autem multum conducat finem humanæ Politicæ rectè constituere Arist. 7. Pol. c. 2. quippe ad eum omnia instituta omni-

omnium actiones, leges omnes referri oportet; non desunt tamen, qui in eo ponendo, dicente Aristotele d. l. errarunt, uti fuerunt Spartani & Cretenses, qui omnes suum institutum, omnesq; leges in suâ Repub. ad rem militarem direxerunt.

66. *Finis Externus secundarius* est *ἀνταρξία* omnium rerum affluentia. Oportet enim hujusmodi civitatem non solum vivere; sed etiam benè vivere, ideoq; & tantum necesse est suppetere fortunæ apparatus, atq; quævis externa bona hæcenus adesse, ut ad virtutum actiones nullum impedimentum objiciatur; sed rectè ac commodè obire eas singuli queant. 7. Pol. 1.

67. Dicitur autem hic finis *Secundarius*, quia à Politicâ abesse potest sine ejus interitu. Siquidem Respubl. ordinatè administrari potest, licet multis infortunijs infestetur, prout ait D. Christ. Matth. diss. Pol. 1. th. 12.

68. Ut autem Politia ad prædictum finem perducatur, certa sunt à providâ naturâ ordinata media, quibus tota societas dirigatur. Illa media potissimum duo, *Imperium* & *Subjectio*. Sicut enim diximus ipsam societatem civilem ipsius naturæ instinctu factam esse; ita etiam media, quibus finem suum assequeretur, à naturâ constituta sunt.

69. Causæ Politicæ internæ sunt *Materia* & *Forma*.

70. Materia ex quâ, propriissimè dicta materia, cum Politica sit habitus, hic nulla datur.

71. Materia in quâ seu subjectum est duplex, *Remotum* & *Propinquum*.

72. Remotum sive denominationis est *totus homo*, quia ab hac prudentia dicitur homo Politicus vel Civilis lib. 1. Eth. Nic. c. 2.

73. Propinquum seu subjectum informationis est *mens humana* non quâ contemplatur, sed quâ agit.

74. Materia circa quam seu objectum est *Civitas*, in quam finis, quæ est Respub. est introducenda 1. Oecon. c. 1.

75. Forma Politicæ, quæ à fine petitur, prout th. 24. inuimus, est ordinata applicatio finis (Reipub.) ad objectum (Civitatem) ut scilicet civitas per legitimam Reipub. administrationem, tanquam vitâ & animâ constituatur & confirmetur, sive ut habeat oculum videntem, & aurem audientem.

76. Quibus ita cognitis, methodus ulterior non erit ignoranda.

77. Sic dicimus Methodum analyticam hic servari debere, quod ut obtineamus, præsupponendum est ex Logicis nullum alium ordinem disciplinis practicis quam resolutivum, h. e. talem, in quo fit progressus à fine tanquam principio, ad objectum, & ad media, tanquam instrumenta per quæ finis in objectum introduci possit.

78. Media siquidem æstimanda & deducenda sunt ex fine, adeo ut de medijs nihil doceri queat, nisi præsupposito ac præcognito fine, unde *Arist. 3. Ethic. 3. rectè dixit, Consultationem omnem fieri ob finem propositum.* Et *7. Eth. 8. finem in artibus esse principium.* Hinc quod principij locum obtinet in quavis disciplinâ primo loco explicandum est, ait *Arist. 6. Metaph.* at finis in Politicis est principium, ut diximus, Ergo ab eo auspicandum, & per consequens Politica Methodo analyticâ conscribenda erit, cum hæc à fine suo exordietur, quod lex methodi analyticæ requirit.

79. Nostrum hoc institutum exemplo ipsius Ethicæ in decem lib. Nicom. (quâ nulla disciplina proprius ad Politicam accedit) declarari potest. Est autem Ethica Methodo analyticâ proposita, cum à fine Summo Bono incipiat *lib. 1. Eth. Nic.* hinc ad actiones humanas & virtutes velut media finem in subiectum introducentia progrediatur. Et *lib. 10. s. ult.* cum Politicâ Ethicam arctissimè conjungit.

